

La vaga de fam dels presoners palestins i l'ombra de Barghouti

Marwan Barghouti, el gran representant de la lluita palestina, s'ha col·locat al centre de l'ull mediàtic després d'haver publicat un article al 'New York Times'. El seu tarannà polític i la seva capacitat de mobilització el fan famós des de la presó, on compleix condemna per haver organitzat diversos atemptats.

Per Ofer Laszewicki

“**P**er la pau, allibereu Marwan Barghouti, el Mandela palestí”, resa un colorit mural dibuixat sobre l'imponent mur de formigó al *checkpoint* de Qalandiya, que separa Jerusalem de Ramal·la. Als carrers palestins, Barghouti és considerat un heroi de la resistència contra l'ocupació israeliana, i probablement l'únic líder polític que aconsegueix generar consensos entre les diverses —i habitualment enfrontades— faccions polítiques a Palestina. Per als israelians, el retrat de Barghouti es la màxima expressió del terrorisme indiscriminat: fou líder de les milícies Tanzim, i també fundador de les Brigades dels Màrtirs d'Al-Aqsa, ambdues organitzacions terroristes vinculades al partit polític Al-Fatah. Al 2002 va ser condemnat per la justícia d'Israel a complir cinc cadenes perpètuas per l'assassinat de cinc civils, a banda d'haver organitzat quatre atemptats més durant la Segona Intifada. Després d'un període d'ostracisme, Barghouti ha retornat amb força a la primera línia del conflicte i a les portades dels mitjans anunciant una vaga de fam massiva, que en el seu inici compta amb el suport de prop de 1.200 presoners palestins.

Barghouti va iniciar una jugada magistral, planejada minuciosament per generar rebombori. Malgrat viure enjaulat a la presó d'Hadarim, al nord d'Israel, el carismàtic líder palestí va aconseguir filtrar un article d'opinió que va publicar el diari nord-americà *New York Times* el passat 16 d'abril. Se sospita que el presoner va dictar el text en una de les darreres reunions amb els seus advocats o a la seva dona Fadua, molt activa a mantenir viva la campanya pel seu alliberament. El protagonista va triar una data simbòlica per iniciar la vaga: el Dia del Presoner, que aquest any coincideix amb el cinquantè aniversari de l'ocupació israeliana de Cisjordània i Jerusalem Est, prèviament en mans del regne haiximita de Jordània.

En l'article, Barghouti descriu els motius de la protesta: “Fer una vaga de fam és el mètode més pacífic de resistència, només fa mal als participants i a les seves famílies i pretén que el seu sacrifici faci ressonar el missatge més enllà de les obscures cel·les on són confinats els presoners”. Al llarg del text, l'autor carrega tot l'arsenal contra l'enemic, i titlla l'Estat d'Israel de “sistema colonial i d'ocupació militar” que infligeix patiment als qui estan tancats mitjançant tortures i sepa-

rant-los de les seves famílies, que viuen veritables calvaris per aconseguir permisos per creuar al territori israelià i visitar els reclusos. A més, Barghouti es fa ressò de les dades publicades pel Club de Presoners Palestins, que afirma que prop de 200 presoners han mort a causa de les tortures, el tractament denigrant i la negligència mèdica. “Aquesta nova vaga de fam demostrarà que el moviment dels presoners guia la nostra lluita per la llibertat i la dignitat”, conclouia l'article.

Arran del segrest i posterior assassinat de tres joves israelians a la regió de Gush Etzion l'estiu de 2014, les condicions dels presoners palestins es van endurir notablement com a mètode de pressió sobre els autors del crim, integrants d'una cèl·lula de Hamàs a Cisjordània. L'actual vaga impulsada per Barghouti exigeix menys limitacions en les visites de familiars, la col·locació de més telèfons públics als pavellons i el tancament de les infermeries a les presons per garantir que els reclusos puguin ser tractats en hospitals convencionals. A més, exigeixen posar fi a les detencions administratives —pràctica utilitzada per Israel per incrementar el nombre de “presidaris de seguretat” sense judici— i a l'aïllament de captius a les seves cel·les.

Segons l'ONG defensora dels drets humans Addamer, amb seu a Jerusalem, es calcula que actualment uns 6.500 palestins continuen tancats a les presons israelianes. La mateixa organització estima que en els darrers cinquanta anys més de 800.000 palestins han estat encarcerats. Com a reacció immediata a l'anunci de la vaga, el Comitè Internacional de la Creu Roja va advertir que el servei penitenciari israelià ha suspès temporalment les visites dels familiars dels reclusos involucrats en la protesta. D'altra banda, Barghouti va ser traslladat a la presó de Kishon, per tractar d'allunyar-lo de l'epicentre de la vaga i intentar neutralitzar-la.

Crítiques al 'New York Times' i indignació a Israel

Al peu de pàgina de l'article de Barghouti publicat pel *New York Times*, l'editor de la peça d'opinió va descriure el membre d'Al-Fatah com a "líder palestí i parlamentari". L'evident omissió de les seves accions passades —haver liderat faccions armades palestines responsables de múltiples atemptats contra civils israelians— va despertar la ira immediata de polítics i analistes de mitjans de comunicació hebreus. El líder centrista Yair Lapid va assenyalar en un article publi-

cat al *Times of Israel* que el text del *Times* presenta Barghouti sense el context adequat i com un "lluïtador per la pau empresonat per les seves idees".

Lapid considera que la descripció del *Times* no esmenta que "va ser condemnat per un tribunal civil —no militar— en cinc casos diferents per haver assassinat civils. Va destruir vides i famílies. Descriu històries horroroses sense una base demostrable. La tortura que denuncia està prohibida en la legislació israeliana. La realitat és que es tracta d'un terrorista condemnat que està inventant històries com fan presoners arreu del món, també als Estats Units", va apuntar el líder de Yesh Atid ('hi ha futur'). El periodista i escriptor hebreu Ben-Dror Yemeni, que va ser amic pròxim de Barghouti abans de la seva detenció l'any 2002, considera que tant el líder palestí com el diari nord-americà menteixen, ja que "terroristes arrestats a Guantánamo o França pateixen condicions molt més difícils que els presos de seguretat a Israel".

Davant l'allau de crítiques, el *New York Times* va emetre un aclariment l'endemà d'haver publicat l'article: "Va haver-hi una negligència per no contextualitzar suficientment la seva condemna. Hi havia cinc causes per assassinat i pertinen-

ça a organització terrorista", explicava una nota de l'editor adjunta a la part inferior del text. "Barghouti va rebutjar defensar-se en el judici i es va negar a reconèixer la legitimitat de les corts israelianes", afegia.

El ministre de Seguretat d'Israel, Gildad Erdan, va acusar Barghouti d'utilitzar la vaga de fam dels presoners per obtenir rèdit polític. "Per aquest motiu, les demandes que inclou referents a les seves condicions no són raonables", va assenyalar Erdan en una nota de premsa. El ministre va ordenar al servei penitenciari actuar per contenir la vaga entre els murs de les presons, i va ordenar a la policia que es preparés per a qualsevol escenari. Les autoritats israelianes van col·locar hospitals de campanya fora dels centres per tractar els presoners en vaga l'estat de salut dels quals empitjori. Per a Emmanuel Nahson, portaveu del ministeri d'Exteriors, els palestins detinguts a Israel no són "presoners polítics, sinó terroristes condemnats i assassins, tractats segons la llei internacional".

Suport (i sospita) palestina

Als carrers de les principals ciutats de Cisjordània com Ramal·la, Betlem o Hebron, milers de manifestants van protagonitzar mobilitzacions enlairant ban-

L'AGONIA DEL CONFLICTE. Dalt, les mares de molts presoners palestins es manifesten pel benestar dels seus fills. Baix, un mural dibuixat sobre el mur que separa Jerusalem de Ramal·la demana l'alliberament de Marwan Barghouti, caricaturat en la imatge.

→ deres palestines, grogues del moviment Al-Fatah, i retrats de Barghouti i de més presoners. En certs punts calents, com a la part del mur que separa Betlem de Jerusalem, es van produir enfrontaments entre joves palestins i forces de seguretat israelianes. Fins i tot a la Franja de Gaza, governada per l'islamista Hamàs —enemistat amb l'Autoritat Nacional Palestina (ANP) controlada per Al-Fatah, que governa Cisjordània— milers de persones sortiren al carrer. Malgrat l'evident divisió política, en què ambdues parts s'acusen mútuament d'impedir la creació d'un Govern d'unitat nacional, Barghouti ha estat històricament una figura unificadora, que compta amb un ampli suport popular i respecte per part de formacions rivals. Durant l'eclosió de la Segona Intifada, el “Nelson Mandela palestí” va compartir amb Hamàs el control de “l'estat major” de les operacions terroristes a Israel.

Oficialment, l'ANP del president Mahmoud Abbas va donar suport públic a

la vaga de fam. El primer ministre Rami Hamdallah va declarar en un vídeo publicat a Twitter que “en aquest dia recordem la crueltat de l'empresonament i l'ocupació, i recordem amb orgull el vostre sacrifici”. No obstant, la cúpula d'Al-Fatah, fidel al president Abbas, ha fet tot el possible per mantenir Barghouti i els seus afins fora de la seva direcció executiva. En el darrer comitè central d'Al-Fatah, la cúpula d'Abbas va ser acusada d'haver manipulat l'acte exclouent els seus adversaris per evitar que accediren a càrrecs de poder. Barghouti esperava que el president Abbas li adjudicés una bona posició dins del partit, però va optar per arraconar-lo.

En els 15 anys que Barghouti ha viscut empresonat a Israel, mai no s'ha erigit com a defensor públic de la causa dels reclusos palestins ni ha format part d'anteriors vagues de fam promogudes per altres presons. Amb aquest estratègic moviment, Barghouti ha aconseguit col·locar-se novament en la primera línia de la pugna in-

terna per controlar Al-Fatah i el lideratge polític palestí. La tria del moment i la tribuna on publicà l'article va estar ben estudiada no solament per guanyar el suport dels seus, sinó també per obtenir suport internacional a la seva causa.

La majoria de principals líders palestins, tant de Hamàs com d'Al-Fatah, han passat per les presons israelianes, i per això comprenen les demandes de Barghouti i hi donen suport, malgrat les sospites que la seva pretensió és sumar ressò mediàtic i rèdit polític. Per aquest motiu, fins i tot presos de la mateixa formació a la qual pertany l'autor de l'article van rebutjar secundar la vaga de fam. Per ara, les conseqüències que pot generar la protesta són imprevisibles. Caldrà estar atents a si es produeixen mobilitzacions massives i aldarulls a les ciutats palestines; quin paper hi jugarà l'ANP —si afavoreix les marxes o intenta diluir-les— i quines seran les respostes del servei penitenciari israelià i de l'Executiu liderat per Benjamin Netanyahu. ●